

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА СВЕТИЯ СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХIV, БРОЙ 10

СОФИЯ, 16-31 МАЙ 2013 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com, synpressbg@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ЮБИЛЕЙ

• 60 години от Възстановяването на Българската патриаршия
Стр. 1,3,4,5

• 1150-годишнината от началото на Моравската мисия
Стр. 3

АКТУАЛНО

• За нормалния човек и нормалното семейство
Стр. 1-6

• Може ли хубавата музика да бъде лоша

• Болестите на нашето време

• Абсолютната вяра
Стр. 7

60 години от Възстановяването на Българската патриаршия

Празнична св. Литургия

Близо 550 години след като при дането на България под турско иго през 1393 г. Българската патриаршия е унищожена и последният Търновски патриарх Евтимий е прогонен от патриаршеския си престол, през 1953 г. Българската православна църква отново възстановява своето патриаршеско достойнство.

На 10 май 1953 г. Третият църковно-народен събор продължава дейността си като Патриаршески избирателен събор, БПЦ официално е провъзгласена за патриаршия, а за патриарх е избран Пловдивският митрополит Кирил. Той се явява приемник на Търновския патриарх св. Евтимий, последния български патриарх до началото на турското робство.

Това славно събитие, случило се преди 60 години, чества днес Българската православна църква. То бе отбелязано в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ с празнична света Литургия.
На стр. 3

Патриаршеско и синодално послание

до клира и народа по повод 60-годишнината от Възстановяването на Българската патриаршия

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ,

Възлюбени в Господа чеда на светата Българска православна църква,

Много са паметните и досточимите събития от най-новата история на родната ни Църква, правоприменик и верен нас-

ледник на славните средновековни юрисдикции на Плисковската архиепископия, Преславската патриаршия, Охридската архиепископия и Търновската патриаршия. Започвайки с учредяването на Българската екзархия през 1870 г. и успехите

на нейното църковно-просветно дело, преминавайки през изпитанията на войни и политически режими, в определеното от Бога време православната ни Църква отново възстанови и патриаршеското си достойнство. Богу било угодно това да се случи на 10 май 1953 г. – в края на прове-

дения в престолна София Трети църковно-народен събор. Оттогава изминаха шест десетилетия – време, в което Българската патриаршия укрепна и за пореден път се утвърди като автокефална юрисдикция – предана духовна майка на богодарувания и

народ, неделен член на Едната, света, съборна и апостолска Църква, заемайки отново полагащото ѝ се място в голямото семейство на вселенското и съборно Православие.

На стр. 3

ЗА НОРМАЛНИЯ ЧОВЕК И НОРМАЛНОТО СЕМЕЙСТВО

Интервю с проф. протоиерей Андрей Лоргус

Протоиерей Андрей Лоргус е един от най-известните антрополози и християнски психолози на нашето време. Роден е на 25 март 1956 година. През 1982 г. се дипломира във Факултета по психология на Московския държавен университет. Завършива Московската духовна семинария през 1992 г. През 1996 г. постъпва като преподавател по Православна антропология в руския Православен университет „Св. Йоан Богослов“. От 2003 г. е член на Съвета на Европейското движение по християнска психология и антропология, като на годишните симпозиуми редовно представя свои доклади. Автор е на над 30 научни публикации. През 2009 г. той основава първия руски Институт по християнска психология и е избран за негов ректор.

– Отец Андрей, каква е причината все по-малко хора да са способни да създават семейство за цял живот?

– Мисля, че причините за това са вечни, те винаги са били, са и ще бъдат, за-

щото хората са склонни да допускат грешки, особено в млада възраст. Но за това има и съвременни, актуални причини. Мисля, една от тях е, че нашата съвременна европейска, постхристиянска цивилизация създава все по-големи и по-големи изисквания към семейството. Това спира много млади мъже и жени, които си казват: това е толкова отговорно, толкова сложно, ние толкова се боим да не сбъркаме, че по-добре да отложим това важно решение.

Втората причина е открилата се възможност мъжете и жените да живеят заедно без брак, възможност, която в архаичното и в патриархалното общество не е съществувала. Дори незаконните връзки е трябвало да бъдат прикривани от законен брак. Сега това не е така. Сега това съжителство е възможно и много хора го предпочитат пред отговорността да създадат семейство с неговите юридически, икономически и т.н. отговорности.

На стр. 6

БЪЛГАРСКАТА ПАТРИАРШИЯ – СТОЖЕР НА ПРАВОСЛАВИЕТО

Многовековна и превратна е историята на Българската православна църква и респективно на Българската патриаршия. В средата на далечния и бурен съдбовен IX век далновидният св. цар Борис I (852-889) прозрял дълбоката нравствена същност на Христовото учение и покръстил българския народ в годината 865-а. С изконно право Църквата го канонизирала за светец и той получил прозвището Покръстител.

Осъзнавайки огромната обединителна роля, която имала да играе занаяд БПЦ, този далновиден владетел усърдно се потрудил за нейното формиране и израстване в самостоятелна църковно-народна институция. Той възнамерявал да въздиг-

не Българската църква до ранга на древнопросияните патриаршии, и въпреки че не успял да осъществи напълно замислите си, положил гранитни, непоклатими устои за по-бързото осъществяване на този идеал.

След неколкогодишни ловки дипломатически игри,

използвайки умело историческата обстановка, аспирациите и съперничеството между двата тогавашни православни църковни центровете – Рим и Константинопол, българският владетел окончателно се ориентирал към южната си съседка Византия.

На стр. 4-5

ХРОНИКА

Основен камък за нов храм в Разград

На 9 май, Светли четвъртък, Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит, временно управляващ Русенска епархия, оглави Божествената св. Литургия в храм „Св. Николай“ в гр. Разград. Съслужи му архим. Емилиан, архим. Виктор, протосингел на Русенска епархия, ик. Георги И. Георгиев, архиерейски наместник на Разградска духовна околия, прот. Валентин Лазаров, архиерейски наместник на Поповска духовна околия, ик. Евгени Дечев, прот. Георги И. Георгиев, свещ. Кольо Димитров и протодякон Кирил СИНЕВ.

Песнопенията от св. Литургия с подчертана молитвеност изпъкнали смесеният хор при храма с диригент маестро Красен Иванов.

Съдържателна проповед за житието на св. благоверен цар Борис-Михаил произне-

се Ангел Младенов, секретар на митрополията.

В края на св. Литургия Негово Светейшество се обърна с отечески слова към вярващите, като заключи: „Божие благословение да бъде върху всички вас и в празничните дни да бъдете все по-радостни, честни и преуспеващи в доброто, както изисква от нас Христовият закон. Христос възкресе!“

В 12 ч. Негово Светейшество извърши първа коп-

ка и положи основния камък за строеж на нов храм в Разград, посветен на св. цар Борис-Михаил, когото тази година честваме на 9 май. Това ще бъде вторият посветен на благоверния Български покръстен храм в пределите на богоспасемата ни Русенска епархия. Първият посветен на него храм се намира в с. Светел, Поповска духовна околия.

Русенска митрополия

Празник на св. Новоселски мъченици

На 9 май благодатната радост на Светлата седмица се преумножава в Новоселската св. обител. Духовната причина за това е тържественото отбелязване паметта на св. Новоселски мъченици.

В ранното утро Ловчанският митрополит Гаврил бе посрещнат в манастира, където щеше да оглави светата служба. Тук е и Браничкият епископ Григорий, игумен на Троянския манастир, и много духовници от епархията.

Службата започна. Молитвеното настроение зав-

лада сърцата на вярващите. Новопросиялите Новоселски мъченици на този ден бяха измолени от Небесния ни Отец прензобилна духовна радост, която споделиха всички присъстващи.

След края на св. Литургия с тържествен ход започна литийно шествие с ико-

ната на св. Новоселски новомъченици към центъра на гр. Априлци, където бе отслужен молебен.

Негово Високопреосвещенство поздрави жителите и гостите на града с празника, като подчерта, че е голяма чест и повод за радост духовното съкровище, което представляват за Априлци новопросиялите мъченици, и че трябва много повече да се стареем в своя живот, за да бъдем достойни за такава благодатна близост със светостта.

Ловчанска митрополия

Празникът на Зографския манастир

Тази година празникът на българския манастир „Св. вмчк Георги Зограф“ на Света Гора – Атон бе отбелязан на 9 май.

Богослужбите бяха оглавени от Негово Високопреосвещенство Варненския и Великопреславския митрополит Кирил, който с благословението на Българския патриарх Неофит и Св. Синод представляваше БПЦ на най-големия празник на Зографския манастир. На архиерей съслужиха схиархим. Амвросий, игумен на манастира, архим. Филлип от Руското подворие в София, свещенослужители от братствата на Зографския и други светогорски манастири.

По традиция за бдението бяха поканени гости от други светогорски обители да помагат при организирането на празника, както и монаси певци, които да участ-

ват в богослужението. Тази година на десния клир застанаха братя от манастира „Григориу“, вещо ръководени от отец Димитрий, а на лявата певница – сборна певческа група от България, дирижирани от г-н Андрей Касабов, секретар на Софийска митрополия. Гръцкият монах Симон от светогорския манастир „Симонопетра“ бе канонарх на бдението, а типикар бе отец Антипа от „Дохиар“. Към певците тази година се присъедини монах Спиридон (от скита „Малката света Анна“) и архим. Игнатий от

митрополията на Йерисо.

На 8 май вечерта в 20,30 ч. беше дадено начало на 12-часовата празнична служба. За да вземе участие в бдението, бе дошла и официална делегация от България, начело със служебния премиер – г-н Марин Райков, който прочете „Символа на вярата“ и молитвата „Отче наш“.

На 9 май сутринта се извърши и традиционното литийно шествие с иконата на свети Георги. Последва празнична трапеза, на която митрополит Кирил произнесе слово на български и на гръцки език.

Вечерта на празника бе отслужена вечерня, а на Светли петък – Божествена св. Литургия, завършила с литийно шествие до аязмото на Пресвета Богородица, където бе извършен водосвет.

Светослав ЦЕКОВ

Международна научна конференция във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

На 10 май, Светли петък, в гр. Велико Търново се проведе Юбилейна международна научна конференция на тема „50 години Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“. В конференцията с доклади участваха преподаватели и докторанти на факултета и гости. В дискусиите активно участие взеха всички присъстващи, като задаваха въпроси по докладите.

Днес броят на докторантите в Православния богословски факултет във Велико Търново значително е нараснал. Особено похвален и обнадеждаващ е големият брой свещенослужители на Българската православна църква, които под ръководството на своите научни ръководители и обучавайки се в докторантската школа на университета, изразват в различни области на православното богословие. Това доказва, че Пра-

вославната ни църква е заинтересована от научното израстване на своите кадри и полага усилия за повишаване на научния им ценз. Настоящата конференция е доказателство за това. Всички изразиха надежда за скоростното публикуване на всички доклади, за по обстойно запознаване с тяхното съдържание.

Протодякон Кирил СИНЕВ

Българска църковна делегация посети Румъния

На 17 май с благословието на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит и по покана на Негово Високопреосвещенство Лауренцио Стреза, архиепископ на Сибиу и митрополит на Ардял, и на градоначалника на румънския гр. Кодля – г-н Каталин Мунтяно, там пристигна Негово Високопреосвещенство Доростолски митрополит Амвросий, който бе посрещнат от председателя на храм „Преображение Господне“ ставроф. ик. Андриан Мунтяно. Митрополит Амвросий бе придружаван от ставроф. ик. Добри Чаков и секретаря на епархията йером. Емилиан.

Голяма бе радостта на множеството народ, стекъл се в храма, за да посрещне скъпите гости, но не само тях, а и светините – част от Св. Кръст Господен, вградена в седефен кръст на иконата на св. равноапостолни царе Константин и Елена, св. мощи на св. Йоан Кръстител и на св. ап. Андрей, които бяха донесени от българската църковна делегация за благословение на гр. Кодля и цяла Румъния.

Приветствено слово от името на митрополит Лауренцио бе поднесено от протопопа (архиерейски наместник) на Кодля ставроф. ик. Георги Колцеа. Бе огласено и слово от името на градоначалника г-н Каталин Мунтяно.

Митрополит Амвросий благодари за топлото посрещане и братската обич и при-

помни, че ние не сме два народа, а един, който само река Дунав дели.

По-късно същия ден Негово Високопреосвещенство Доростолски митрополит Амвросий и придружаващите го лица от България бяха посрещнати в манастира „Св. Нектарий Егински“ от игумена – йеромонах Матей.

Йером. ЕМИЛИАН

Празник на св. Баташки мъченици

На 17 май честваме св. мчк Николай Софийски и св. Баташки мъченици, пострадали за Христовата вяра по време на турското робство.

В историческия Батак в навечерието на празника по улиците на града бе извършено литийно шествие, начело с иконата на св. Баташки мъченици, от Старинния храм „Св. Неделя“ до площад „Освобождение“. Там на специално издигната платформа бе отслужена празнична вечерня с петохлебие.

Самият празник бе отбелязан със съборна св. Литургия на градския пло-

щад, която бе оглавена от Негово Високопреосвещенство Пловдивския митрополит Николай. В съслужение с него в празничния ден за Батак, Пловдивска епархия и цялата ни

Църква бяха: митрополитът на Тел Авив Дамаскин, Великотърновският митрополит Григорий, Плевенският митрополит Игнатий, епископите: Стобийски Наум, Месемврийски Яков, Велички Сионий, Агатонийски Борис, Константишки Антоний, Бранички Григорий; архимандритите: Поликарп, Арсений, Евтимий, Висарион, Яков и Симеон; ставр. ик. Нелуц Опря и свещенослужители от Пловдивска епархия.

В Старинния храм „Св. Неделя“, където мъченически са загинали Баташките мъченици и се съхраняват честните им мощи, също бе отслужена утрения и св. Литургия.

Александра КАРАМИХАЛЕВА

ЮБИЛЕИ

Патриаршеско и синодално послание

От стр. 1

Изминалите десетилетия не бяха леки, но с Божията помощ, неизменно водени от Духа на Истината, всички ние – клир и народ – всеки според силите си, принасяхме пред света нашето свидетелство за Възкръсналия Христос, пазейки винаги в сърцата и в умовете си завета на родилите ни за Господа наши предци: „Има ли го Православието, ще я има и България!“ И в светлината на тази именна вечна истина осмисляхме всички свои решения и действия, та колкото се може да се прославя и чрез нас името Господне пред човешките (2 Сол. 1:12) и достойно да носим името Христови ученици.

Водени от този благочестив стремеж, верни на завета на нашите приснопамятни предци, строители на съвременната Българска държава и на Българската православна църква, днес ние настояваме и ще продължаваме да настояваме за повече възможности пред вечната спасителна мисия на Църквата в сърцата ни Родина и отвъд нейните предели. Стореното не е малко, но не е и достатъчно. Все още нашите деца и младежи нямат пълноценната възможност да научават достатъчно за православната си християнска вяра и за Църквата, откърмила духовно техния народ. Все още обществото ни изживява духовна криза – криза не само социална или политическа, но и криза на ценностите, криза в осмислянето на вечните истини за Бога, за света, за човека.

Братя и сестри,

Патриаршеското достойнство на родната ни Църква е благодатен дар от Господа и безспорно висока чест за всички нас – клир и народ. Тя обаче е висока отговорност и ето защо днес, чествайки благословената годишнина от възстановяването на Патриаршията ни, сме длъжни благоговейно да спомним просияните от рода български мъченици и изповедници за врата в Христа Разпнатия и възкръснал от мъртвите, и всички знайни и незнайни клирици и миряни на родната ни Църква, които в столетията на духовна зависимост запазиха ненакърнена не само

вратата на Църквата, но и историческата памет за славата и величието на нашата Поместна православна църква, та приемствено да я възкресят като Екзархия през 1870 г. и Патриаршия – през 1953 г. На всички тях ние дължим поколон и вечна признателност! Но най-вече възнасяме нашата благодарност на Всеподателя Бога, без Чиято свята и непогрешима воля нито едно човешко намерение не може да бъде доведено до благословен и успешен край.

С вседушевен отечески благослов поздравяваме всички вас, верни и боголюбиви чеда на Българската православна църква – в пределите на Родината и далеч от нея, като молим вечния и неизменен Глава на Църквата, Господа Иисуса Христа, да не отнема и занаяпред благоволеното Си към родната ни света Църква и благочестивия православен български народ.

За много години и светли за светата ни Патриаршия бъднини!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

† НЕОФИТ

ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И
МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ,
ВРЕМЕННО УПРАВЛЯВАЩ РУСЕНСКА ЕПАРХИЯ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

† Врачански митрополит **КАЛИНИК**
† Сливенски митрополит **ЙОАНИКИЙ**
† Видински митрополит **ДОМЕТИАН**
† Варненски и Великопреславски **КИРИЛ**
† На САЩ, Канада и Австралия митрополит **ЙОСИФ**
† Западно- и Средноевропейски митрополит **СИМЕОН**
† Великотърновски митрополит **ТРИГОРИЙ**
† Неврокопски митрополит **НАТанаил**
† Плевенски митрополит **ИГНАТИЙ**
† Старозагорски митрополит **ГААКТИОН**
† Ловчански митрополит **ГАВРИИЛ**
† Пловдивски митрополит **НИКОЛАЙ**
† Доростолски митрополит **АМВРОСИЙ**

Празнична св. Литургия

От стр. 1

която бе оглавена лично от правопреемника на българските патриарси Негово Светейшество Българ-

ския патриарх и Софийски митрополит Неофит.

На патриарха в този ден съслужиха: високопреосвещените митрополити Неврокопски Натанаил и Пловдивски Николай; преосвещените епископи: Стобийски Наум, Тивериополски Тихон, Знеполски Йоан, Левкийски Павел, Маркианополски Константин, Агатонийски Борис и Бранички Григорий; високопреподобните архимандрити: Дионисий, Поликарп и Евтимий; ставроф. ик. Нелуц Опры – представител на Румънския патриарх при БПЦ, ставр. ик. Ангел Ангелов, ставр. ик. Николай Коцев, ставр. ик. Костадин Гаврилов и свец. Антоний Милошев, както и дяконите Александър Нешев и Иван Петков.

Непосредствено след св. Литургия бе отслужен Благодарствен молебен, по време на който светейшият Български патриарх и духовенството отправиха хвала и благодарение към Всеподателя Бога, че ни е утвърдил в православната вяра и отправила молитва – и занаяпред Бог да не ни изоставя, а да дарува благоденствие и мир на нашата Църква и Родина, и всичко добро и полезно за спасението на българския народ. Главният секретар на Св. Си-

нод, Негово Преосвещенство Стобийски еп. Наум, огласи Патриаршеското и синодално послание по повод годишнината.

„Да носим своя църковен дълг с чест и достойнство!“ – благопожела в своето празнично приветствие Българският патриарх Неофит. По повод Възстановяването на патриаршеското достойнство на БПЦ преди 60 г., на 10 май 1953 г., нейният председател каза още: „Родната ни света Църква се облекче в нова слава и величие, и до ден-днешен изпълнява своя църковен дълг с чест, достойнство, с общуване между всички православни църкви и с ревностно служение на светото Православие. Нека се утвърдим във вратата!“

„Бог да бъде милостив над всички нас и да благослава и занаяпред светата ни Патриаршия в чест,

достойнство, за благополучие на православния ни български народ, който тачи своите празници, своите истински достойни институции, които го укрепват в живота и му дават надежда за бъдните дни“ – каза светейшият патриарх Неофит.

На излизане от храма Негово Светейшество и архереите лично благославяха богомолците почели празника.

По-късно в Синодалната палата бе даден прием за свещенослужители и служители на БПЦ.

Ал. КАРАМИХАЛЕВА

Патриаршеско и синодално послание

по повод 1150-годишнината
от началото на Моравската мисия

Възлюбени в Господа чеда на светата ни Църква,

В края на Своето земно служение нашият Господ Иисус Христос изпратил апостолите Си на проповед с поръчението: „Идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа“ (Мат. 28:19). Сетне, в деня на Петдесетница, апостолите получиха и дароване на Светия Дух, като проповядваха Евангелието на Царството Божие и всеки слушаше благоговейно на своя роден език (Деян. 2:1-12). Вярна на този Завет и на това Божествено повеление, светата Църква във всички времена е разпространявала евангелското слово по цяла земя и сред всички народи. В определено от Бога време веста за Възкресението на Христа Спасителя достигнала и до рода на славяните, които – подобно на много други народи – тънели в невежество на езичеството и безответността. Бог благоволил и на тях да бъде проповядвана „благоприятната Господня година“ (Лука. 4:19), при това на родния им език.

За делото на славянската просвета и книжнина Бог бе избрал равноапостолните солунски братя Константин-Кирил и Методий – просветители на целия славянски род. Ето защо, когато подбуденият от свещена ревност владетел на Велика Моравия княз Ростислав (846-870) поискал от Константинопол свещеници и проповедници на Словото Божие на разбираем славянски език, те – като истински апостоли Христови – не пожалили нито време, нито здраве, нито сили, за да изпълнят падналият им се жребий. Съставили славянската азбука, превели „целия църковен чин“, подготвили ученици и така изпълнили с ревност определена им мисия, засвидетелствайки с делата си, че „никой няма любов по-голяма от тая, да положи душата си за своите приятели“ (Йоан. 15:13). Исторически обстоятелства не позволили на двамата равноапостоли да доведат докрай делото и мисията си в Централна Европа, но техният подвиг останал завинаги в паметта не само на Църквата, но и въобще на човешката култура.

Важно е да се отбележи, че с мисията на светите Солунски братя били ангажирани двата най-големи центъра на християнството през IX век – Константинопол и Рим. Избрани и изпратени от Константинопол, от патриарх Фотий, светите равноапосто-

ли били посрещнати в Рим от папа Адриан, който, отхвърляйки ограниченията на ширещата се тогава триезична ерес, тържествено благословил делото им и по този начин подпечатал завинаги легитимността както на славянския език, така и на славянското богослужение, чрез което и днес Бог бива прославян от половината православен свят. Свой принос за това богоугодно дело имаше и нашата Българска църква и държава, в които учениците на светите братя Кирил и Методий успяха да доведат докрай мисията си, за да я продължат по-късно и на север, към Светата Рус, отваряйки нова страница в историята на културна Европа и давайки пример за подражание на другите народи.

От началото на тези събития изминаха вече 1150 години. Евангелската светлина достигна всяко кътче на земята, навлязохме в третото хилядолетие, за името Христово се проповядва по цял свят. Човешкият гений достигна нечувани достижения. Равноапостолният подвиг на светите Солунски братя обаче продължава да блести от далечното минало като пътеводен фар към Царството Божие за всички верни на Истината. В лицето на светите Константин-Кирил и Методий Църквата за пореден път категорично доказва своята богочовешка и човеколюбива същност, а книжовността, дошла в резултат от тяхното дело, и днес украсява съкровищницата на богочовешкото съработничество – като вечен залог за пребъждането на славянската църковно-просветна традиция.

Славянската писменост и култура представляват здравата основа и на нашата поместна църковна традиция, оцеляла през вековете на църковна и политическа зависимост, за да можем днес да не се срамям от своя род и език – по думите на преподобния Паисий, но да принасяме Богу плодове, достойни за похвала, а скъпото ни Отечество да се слави и днес като люлка на славянската писменост и култура.

Делото на светите братя Кирил и Методий е наше скъпо наследство, но и завет към поколенията, който всички ние – чеда на светата Българска православна църква – сме призвани да пазим и продължаваме през вековете. Амин! Честит и благословен празник!

Христос възкресе!

Следват подписите на
Българския патриарх и
епархийските митрополити

60 години от Възстановяването на Българската патриаршия (1953- 2013)

Деца гостуваха на Българския патриарх Неофит

На 13 май Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит, временно управляващ Русенска епархия, беше домакин на ученици, изучаващи предмет „Религия“ в училище. Българският патриарх и децата се поздравиха с „Христос възкресе“. Учениците от СОУ „Васил Левски“ и ОУ „Иван Вазов“ бяха подготвени

за да се допита за това със Светия Синод. Същият бил приет, утвърден с царски указ и веднага публикуван. Съгласно чл. 3 на новия закон Светият Синод се задължава в двумесечен срок да извърши всички подготовителни работи и да свика Църковно-народен събор. Това породило недоволство сред владичите и през декември с. г. бил свикан Архиепископски събор, който изработил „проект за изменение на закона за свикването на Църковно-народен събор“.

Породил се остръ конфликт между Светия Синод и правителството, което останало непреклонно и дори военните прокурори били нотаворени да подведат архиепископа под съдебна отговорност. Подготвен бил дори и преврат на Църквата, като членове на Светия Синод трябвало да бъдат арестувани и свалени, а на тяхно място поставено временно църковно управление.

С цената на много усилия и компромиси нещата били леко туширани и след провеждането на избори за избране на делегати. Вторият църковно-народен събор бил открит на 6 февруари 1921 г. в столичната църква „Св. Седмочисленици“. На митургията присъствал и цар Борис III. Редовните заседания започнали на следващия ден в Народното събрание. С известни прекъсвания съборът продължил работата си до 16 февруари 1922 г. Интересното в случая е, че на този събор били представени и македонските епархии, като техни делегати били свещеници и мирски лица, бежанци от Македония.

Внесеният за разглеждане Екархийски проектостанал бил проникнат от демократичен дух – той предвиждал Църковно-народния събор като висше законодателно тяло. Приенят устав съдържал 568 членове в четири части и едно факто представявал едно подробино и системно разработвано на българското църковно право. Висш принцип в него било съборното начало, т. е. участие на свещеници и миряни във всички степени на църковното управление при запазване първенстващото значение на архиепископа.

„законот поемат за изменение и го въвеждат на Екархийския устав“

Идеята на българския духовен водач

Екархия. Задачи на това замесничество били да продължи да се грижи за духовното и физическо оцеляване на българските християни в пределите на Османската империя, а по-късно и в Република Турция.

Иосиф I прекарал в София много повече от година и половина, бодувайки чужди, но както винаги, полагаи усилия за подобрене на църковното ведомство. След неговата смърт на 20 юни 1915 г. нов екарх не бил избран и в продължение на цели 30 години Църквата се управлявала от местни български епархии в обикновена Екархия (1840-1915).

След Освобождението (1878 г.) Българската екархия имаа джоде в три политически области: Княжество България, чийто сюзерен бил турски султан; Източна Румелия – автономна област, намираща се под пряката военна и политическа власт на султана (до 1885 г.), и Македония и Одринска Тракия, оставащи в пределите на Османската империя. Според екарх Иосиф I седалището на Екархията трябвало да функционира в Цариград, понеже в пределите на империята останали около милион и половина българи. За да запази целостта на БПЦ, респективно на Българската екархия, Уредителното събрание в Търново (1879 г.) приело и записало в Конституцията на Княжеството (чл. 39), че то в църковно отношение

съставлява „неразделна част от българската църковна област“ и се подчинява на върховната духовна власт, където и да се намира тя, като това се потвърждава единствено от българския народ, независимо от политическите граници, които го разделят. Така на практика се родил вече екархийски принцип били едно ограничено цяло, а де факто имали различни форми на управление, различни пътища на развитие и преследвали различни цели и стратегически задачи и за

След падането на Търново под турска власт (17 юни 1393 г.) св. патриарх Евтимий бил изгонен от кьма Царевце, кьдето се намирала Патриаршията. По-късно го изпратили на заточение в Бачковския манастир, където починал през април 1404 г.

Около 1416 г. Търновската патриаршия вече била подчинена на Цариградската патриаршия. Така диоцезът на БПЦ преминал под юрисдикцията на Цариградската патриаршия, Охридската архиепископия и Ипекската сръбска

БЪЛГАРСКАТА ПАТРИАРШИЯ – СТОЖЕР НА ПРАВОСЛАВИЕТО

Но особено големи били заслугите на Охридския духовен център за опазване народността самосъзнание и българския дух на населението на Западните области, които през повечето време на своето историческо битие се намирили под чужда политическа власт (византийска, латинска, сръбска и османска) и много рядко имали щастието да бъдат в състава на еднородна България.

Охридските архиепископи (в по-голямата си част от гръцки произход) са оставили неопровержими свидетелства за българската принадлежност на своето паство, като се титулували „архиепископи на цяла България“. Водени от съзнание, че са носители на каноничните права и достойнство на Преславската патриаршия, те се наричали патриарши (XVI-XVII в.), ревностно отстоявали и опазвали в продължение на осем века (до неправомерното ѝ унищожаване през 1767 г.) автокефалията на Охридската българска архиепископия.

През 1186 г. при възстановяването на българската държава братята Асен и Петър отхвъррили духовната власт на Охридската архиепископия и Константинополската патриаршия и учредили нов църковен център в столицата Търново. Това била автокефалната Търновска архиепископия начело с архиепископ Василий II. В резултат на преговорите между цар Калоян (1197-1207) и Римската курия през есента на 1204 г. на българския владетел била призната титлата „крал“ и правото да сече монети; а на Василий била дадена титлата „Търновски архиепископ и прима на цяла България“.

След като покорил България през 1018 г., византийският император Василий II Българоубиец изпознал независимостта на Българската църква под името Охридска архиепископия. Нейният предстоятел получил титлата „архиепископ на цяла България“. Подчинение му епархии били изброени в специално издадените от Василий II грамоти (1019, 1020 и 1025 г.) и обхващали цяла Македония (без Сохуско и югоизточния ѝ дял), Моравско, Тимощко, Нишавско, Срем, Белградско, Софийско, Кюстендилско, Видинско, Южна и Средна Албания, Епир (без южните му части), цяла Сърбия и Северна Тесалия. По-късно, при приемането на Василий II, настъпили редица промени в диоцеза и, като той намалявал в пола на

Константинополската патриаршия. Същевременно Охридската архиепископия била подложена на емиграция (погърчаване) – висшият клир се получавал предимно от гръцкоезични византийци, а за митрически и канцеларски език бил введен гръцкият.

Създадена по този начин Охридска архиепископия, която била приемница на Първата българска патриаршия, станала единствена опора и утешителка на целия български народ през бившо дветековно византийско владичество.

Църковната автокефалия и българския архиепископ получил титлата „патриарх“

След като покорил България през 1018 г., византийският император Василий II Българоубиец изпознал независимостта на Българската църква под името Охридска архиепископия. Нейният предстоятел получил титлата „архиепископ на цяла България“. Подчинение му епархии били изброени в специално издадените от Василий II грамоти (1019, 1020 и 1025 г.) и обхващали цяла Македония (без Сохуско и югоизточния ѝ дял), Моравско, Тимощко, Нишавско, Срем, Белградско, Софийско, Кюстендилско, Видинско, Южна и Средна Албания, Епир (без южните му части), цяла Сърбия и Северна Тесалия. По-късно, при приемането на Василий II, настъпили редица промени в диоцеза и, като той намалявал в пола на

Докажовния списък подкрепят. Неговият съставител подчертава политическата страна на акта, считайки я по същество, определяща признаването от страна на църковния фактор. Българската автокефална църква с ранг на Патриаршия заемала шесто място сред древните най-авторитетни патриаршии на Православния Изток.

Военнополитическите обстоятелства през втората половина на Х в. се отразили събодно върху Първата българска патриаршия. Когато Киевска

След успешната битка при река Ахелой (20 август 917 г.) княз Симеон се провъзгласил за „цар на българи и ромели“. Според тогавашните разбираня положението на Църквата

трябвало да отговаря на високото достойнство на българската държава. В самата Византия била създадена теорията за тясна връзка между царство и патриаршия („Imperium sine Patria non stare“) – „Царство без патриарх не бива“. По силата на това правило, отразено в много паметници от Средновековието, към 919 г. на Църковно-народен събор в Преслав официално била провъзгласена

През октомври 927 г. бил сключен българо-византийски мирен договор, съгласно клаузите на който била призната титлата „вселенски“ на цар Петър I, който являвал в роднински връзки с византийския императорски род. По свидетелството на т. нар. Докажовния списък „Дявил в Дръстър, сега наречен Дристра. При него и България беше почетена за автокефална. Той, по заповед на Роман Ласкин, се пробъжелиз за патриарх от императорския синклит (съвет), а после биде избран от Иван Цимисхи“. Не се знае дали е бил издаден официален църковно-канонически акт за признаване на автокефалията и патриаршеското достойнство на Българската църква, но навярно е имало такъв. Споменатото известие в

ската държава по-рано се числели към диоцеза на Константинополската патриаршия.

Веднага поседващо решение, въпреки възраженията на папските легати, България да получи своя архиепископия, под опека на Константинопол. Така били поставени основните на поместна Византийска църква, тясно свързана с православния Изток. Хронологически тя се явявала осма по ред в общността на източно-християнските църкви през IX в., втора (след Грузинската) на родноста Православна църква и родоначалница на славянските православни сестри-църкви.

Под влияние на св. Кирил-Методиевата просветна традиция, която била пренесена на родна земя и процъфтяла в Плисско-Преславската и в Охридската духовно-книжовна школа, България се превърнала в качествена родина и благословен разсадник на славянската просвета. Черноризците св. Климент и св. Наум Охридски, заедно със своите помощници и ученици сътворили „Златния век“ на българската култура, духовно и нравствено известни родната епархия, разпалили в сърцата на българите стремеж към правда, свобода и независимост.

Военнополитическите конфликти между България и Византия по времето на княз Симеон (893-927) не довели до пълно разстройство и съск-

Забележително е делото на последния Търновски патриарх св. Евтимий

Високообразован духовник, занимаващ се с книжовно дейност, той позволи оловните на Търновската книжовна школа, чейто създаване било в манастира „Света Троица“, край Търново. През 1375 г. бил избран за патриарх и развил дейна духовно-административна, обществена и литературна дейност. Предприел и извършил важна правопосновна реформа; ревизирал старите преводи, като ги свързал с гръцки оригинали и правил нови преводи на богослужбени и други богословски книги. Обръщайки много внимание на точността на превода, понеже смятал, че допуснатите грешки водят до еретични събзудки. Литературното дело на св. патриарх Евтимий било обемисто и разнообразно – жития, похвални слова, посания и пр.

От стр. 1

Третият съвременен фактор се състои в това, че към съвременния човек се предявяват все по-големи очаквания в професията, кариерата, социалната реализация и за мнозина мъже и жени тези фактори за личностната реализация станали по-важни от семейството.

– *А каква е ролята на личния егоизъм в нежеланието и неспособността да създадем семейство за цял живот?*

Бракът – който те схващат единствено като подпис в Общината – няма да ни даде нищо повече*.

– Те просто не знаят какво губят. Техният родителски модел на брачен съюз вероятно е бил не твърде добър и те не знаят какво означава истински брак и истинско семейство. Те дори не предполагат от какво богатство се лишават и няма кой да им го каже. Вероятно около себе си те не виждат нито един добър пример за това.

– *А ние като християни какво можем да кажем на такива хора?*

– Ако ние самите със собствения си пример не можем да покажем такъв положителен пример, остава ни само да даваме примери от историята, от житията на светиите, от учението на светите отци, но тази проповед няма да е така убедителна, ако ние самите не сме добър пример в това отношение. Прекрасно би било, ако свещеникът с неговото семейство е именно такъв добър пример за своите

ЗА НОРМАЛНИЯ ЧОВЕК И НОРМАЛНОТО СЕМЕЙСТВО

– Според мен – не голяма. По-голямата част от хората по самата си природа изпитват силно желание да създадат семейство и то да бъде устойчив и пълноценен съюз. Нуждаят се от семейна подкрепа, копнеят да намерят своя другар в живота. Повечето хора мечтаят за това, но или не вярват, че това е постижимо, или считат, че е прекалено сложно и дори опасно. Те остават сами, страдат, аз зная това, но се боят да встъпят в брак. Аз съм срещал в своето пастирско служение много мъже, които обичат една единствена жена, но се боят да встъпят в брак. Искат, но не се решават. Това не е егоизъм, а по-скоро страх. Страхът е много силен фактор, който спира мнозина да създадат семейство.

– *А защо нашите съвременници са по-страхливи по отношение на брака от нашите предци?*

– Архаичната структура на обществото се различава напълно. Племенната, родовата поддръжка за младото семейство изчезна. Днес всяко младо семейство трябва да се бори само с всички социални проблеми – материални, емоционални, юридически... – с цялото им многообразие, неочакваност и сложност, която се стоварва върху личността и семейството. Семейната система не дава онези поддръжка на младите семейства, както преди. От друга страна, и самите млади хора се стремят да разрушат родовите отношения и негативния опит, който им носят те, като например родител алкохолик, неудачник... В Москва, например, идват млади хора от всички краища на страната, за да се изучат, да направят кариера, да се издигнат... Те имат връзки, но нямат нито жилище, нито поддръжката на близките си в случай, че родят деца. Този разрыв е много сериозна пречка пред желаещите да създадат семейство.

– *Вие като психолог и свещеник какво казвате на тези хора; какво те губят, като живеят в съжителство, а не в брак?*

– Губят много. Съжителството не е семейство, не е брак, то е някакво уродливо образование на съвременността, което не дава на хората усещането за пълнота в живота. Това е само съюз между двама самотници, които няма да станат „една плът“. И те разбират това. Те казват: ние ще заработим достатъчно пари, ще се устроим с жилище и тогава ще се оженим.

– *Не, те казват: „Ние се обичаме, заедно сме и това ни е напълно достатъчно.“*

енориаша, но за жалост, това не винаги е така. Има случаи и на млади хора от добри свещенически семейства, които живеят в съжителство без брак.

– *А как то се отразява на възпитанието на децата родени и израснали в извънбрачно съжителство?*

– Има две форми на такова съжителство. Едната, когато мъжът и жената казват: ние сме мъж и жена, възприемайте ни като семейство, въпреки че сме избрали да не узаконяваме връзката си юридически и църковно. А другият случай е, когато двамата съжителстващи казват: не, ние не сме семейство, ние просто се срещаме. В първия случай децата имат по-голям шанс да се радват на сигурността, поддръжката на семейството и рода и да израснат като пълноценни личности. Те имат връзка с бабите и дядовците, на голямото семейство, събират се на празници... Докато при децата от втория тип съжителство светът се раздваля: светът на майката и светът на бащата, които при това обикновено не изпълняват типичните за бащата и майката роли във възпитанието на децата, не се допълват взаимно, не са естествените образци за междуличностни и междуполови взаимоотношения. Съзнанието им се раздваля, те много трудно възприемат и съчетават този развоен свят и имат изключително сложен, комплексен вътрешен свят. Те по-трудно се справят с кризисните моменти, по-трудно се справят със стреса, по-склонни са към депресии и по-трудно изграждат добра кариера и стабилни връзки.

– *Бих искала да насоча вниманието Ви върху едно друго ново явление, което, както по всички личи, съвсем скоро ще бъде узаконено – хомосексуалните бракове. И всички ние ще трябва да ги приемем като равностойни форми на брака. Нещо повече, ние като православни християни няма да можем открито да заявим своето отношение към това явление, защото това ще се счита за дискриминационно по отношение на т.нар. сексуални малцинства.*

– Църквата никога няма да се съгласи с това положение на нещата и да приеме юридически узаконените хомосексуални съюзи за норма, и винаги ще се бори с всички легални средства срещу това. За християнина това винаги еднозначно няма да бъде приемано за брак, а като партньорство, основано на изкривяването на човешката природа вследствие на Грехопадението, като изкривяване и ано-

малия в личността. Несъмнено това е аномалия, а не норма. Мен също ме плаши тази предстоеща борба, която очевидно ще бъде продължителна и тежка, но Църквата не би могла да отстъпи от тази своя позиция. Тя е твърда и недвусмислена и не търпи никакви условности и компромиси.

Но аз като психолог бих искал да кажа още нещо, че психологията по цял свят тихомълком натрупва данни за това, че от научна гледна точка хомосексуализмът е отклонение от нормата, че това е повреда на личността и че в резултат от хомосексуализма личността се изкривява, претърпява проблеми, които не могат да бъдат решени, т.е. това са повреди, които са непоправими, необратими. Естествено, това става и в хомосексуалното съжителство, и в съжителството от такъв тип, в което се възпитават деца.

Имам съм много дискусии на тази тема и в Интернет, и очи в очи... Има различни мнения, различни изследвания в

ска, които естествено се допълват и в това взаимно допълване се ражда пълнота.

– *Тази ненормалност, за която говорите, ще се промени ли с узаконяването на тези „бракове“ и юридическото им налагане като норма в обществото?*

– Аз мисля, че юридическото узаконяване на хомосексуалните бракове не цели налагането им като норма. Ако Законът застави гражданите да уважават различната сексуална ориентация и да не се изказват отрицателно срещу хората направили такъв избор, да не им се отказват никакви социални права или да бъдат унижавани на основание тяхната хомосексуална ориентация, това е едно. Съвсем друго е, ако на мен като свещеник или като учен ми забранят свободно да изразявам от амвона или на научни симпозиуми своето убеждение, че това е извращение, порок, грях, нещо ненормално, противоестествено. Тук аз се сблъсквам със сериозна опасност да бъда подведен под отговорност заради моите убеждения и изказвания, т.е. да бъдат нарушени моите права свободно да изказвам убежденията си. Но в живота, в битя, аз мисля, че това няма да проникне. И все пак смятам, че обществото и Църквата трябва отсега да се борят против това хомосексуалистите да ни натрпат своята сексуалност. Да не забравяме, че ние сме болшинството и че ние също имаме права.

– *Отец Андрей, от няколко години насам ли прави впечатление, че почти във всеки филм, който идва от Запада, има една, но правилно много симпатична хомосексуална двойка. Те задължително са много интелигентни, добре възпитани, добре образовани, успели, много симпатични и с добри отношения. И ако децата ни гледат тези, според мен целенасочено и систематично натрпавани ни, представя за хомосексуалните двойки, още повече на фона на злоблещите ни отрицателни образци на хетеросексуални двойки, няма ли след няколко поколения да започнат да приемат тези двойки като нещо добро?*

– Ако децата растат в нормални, функционални семейства, те ще възприемат отношението на своите родители към тези явления и ще имат нормален светоглед. Те ще гледат тези филми, но ще чуват и коментарите на своите родители, ще следят тяхната реакция и тя ще е определяща и за тяхното отношение. И което е по-важно, ще имат и непосредствените си наблюдения за ролята на мъжкото и женското начало в семейството в лицето на своите родители. Моят син като малък много харесваше Фреди Меркюри, и сега го харесва, но за него беше предельно ясно какво е отношението на неговите родители и на Църквата към сексуалността на този музикант.

– *Но все по-малко „нормални“ семейства има...*

– Това е проблемът. Това е същинският проблем и опасността за идните поколения. Това е проблем, който ще има все по-сериозни и все по-непреодолими последици. И ако ние като християни нямаме какво да противопоставим на тази пагубна за обществото тенденция, не само като изобличение на греха, а и достоян за подражание пример, ако самите ние не сме в състояние да покажем на света какво е „нормално“, никакви аргументи няма да помогнат.

– *В крайна сметка, нали „нормален“ е човекът такъв, какъвто Творецът го е замислил и създад, нормално е семейството такова, каквото Бог го е замислил и създад?*

– Точно така, защото семейството е не просто социална форма на съществуване за човека, а природно установена, богоустановена. Божията воля за човека е да живее в брачна двойка – мъж и жена, и никаква сила не може да промени това, без да подрони основите на самия живот.

Интервюто взе:
Александра КАРАМИХАЛЕВА

Въпрос на ученичката Василиса Малинина: *Отец, аз като човек, изучаващ музика, харесвали някои творби на групи, които предизвикват нееднозначна реакция сред православните – например „Бийтълс“, които имат доста красиви неща. Но как да приемем това, че Джон Ленън е богоухудствал в Стратния Петък, като е окачвал на балкона си чучело на Христос и е правил други непристойни неща. Освен това, „Бийтълс“ са написали „Белия албум“ на сатаната. Значи ли това, че тяхната музика е табу за православните? Или да вземем Цой (Виктор Робертович Цой – светски рок-музикант, бел. прев.): той има доста добри песни, но в живота си е имал немало безнравствени постъпки, дори е възможно да е бил обладан от бесове, съдейки по неговото творчество. Можем ли да кажем: „Не ме интересува какви хора са, интересува ме само музиката им“. Възможно ли е духовно порочен човек или със сериозни нравствени недостатъци да пише прекрасна музика? Ще ни навреди ли, ако слушахме музиката на такъв творец?*

– В музиката, както впрочем и в живописа, а също и в други видове изкуства, теоретично е възможно човек с не особено висока нравственост да напише нелощо произведение. Причината се крие в това, че нашите творчески способности в повечето случаи всъщност не са наши. Талантите, които се проявяват в нас (музикални, поетични, други), са изначално присъщи на човека като неотменими качества на Божия образ, присъстващ във всяка човешка душа. А нашият Отец, т.е. Създателят на душите ни, е Самият Бог! И доколкото Той е Творец, то и ние, носещите образа на Отца, притежаваме творчески качества, неотменимо присъщи на този образ. Вярно, творческите дарования на различните

хора значително се различават и качествено, и количествено. Моцарт, например, още на 4 години е написал първата си песен, която децата и до днес свирят в музикалните школи. Това, разбира се, е талант Божий. По същия начин и всички други таланти и способности са дар от Бога. Не трябва обаче да забравяме, че върху тях може да паразитират по-големите ни „братя“ по разум – падналите ангели.

Освен това, музиката не въздейства така непосредствено и откровено като словото. „Бийтълс“ наистина имат добри песни. Но дори и тези, които предизвикват съмнения заради текстовете си, може да бъдат изпълнявани като инструментални произведения. Дори може да се

Може ли хубавата музика да бъде лоша?

направи музикална композиция от различни мелодии, подобно на тези, които изпълнява големият симфоничен оркестър на Пол Мориа. В подобен аранжимент нищо лошо няма да чуем.

Музикалният талант е дар Божий, затова дори и грешният човек може да сътвори красива музика. Та нали Божият дар не може да бъде лош. И личният грях на човека не може да повлияе на музиката така силно, както например на поезията, в която словесното съдържание носи определен смисъл. Обладаният от бесове човек неизбежно влага в думите своя мироглед. А възлътено в текст на песен, то може да

се окаже направо разрушително. Когато приятната музика се обедини със словото, например, на някой богоборец или откровен сатанист, тогава тя започва да изпълнява ролята на красива и привлекателна „опаковка“. И точно тук е проблемът – защото вътре е опаковано парченце мерзост. В чист вид, тази гадост едва ли би съблязнала някого, но с лъскавата опаковка много хора ще се подлжат и ще си я купят...

Ако ти дадат да прочетеш превод на подобни стихове, ти би казала – ужас, каква гадост! И не би ги чела повече. Но с добрата мелодия те се „поглъщат“ и отравят човека. Разбира се, по-ясно

ще приеме смисъла им и следователно, по-силно ще си навреди човек, който е роден в съответната езикова култура. Но ето нещо изненадващо: учени – психолози са установили, че ако човек слуша песен на език, който не разбира, въпреки това на подсъзнателно ниво се случва нещо като декодиране на тази гадост, която прониква в него и преминавайки през разума, се установява в паметта. По този начин отрицателната информация попива дълбоко, като се записва директно в главния мозък. Така действията негативният текст, замаскиран с приятна музика.

Василиса: *Значи, ако правилно съм разбрала, може от песента на духовно уверден автор да се вземе само музиката без текста и това няма да ни навреди?*

– Мисля, че да. Виж, например, Клод Дебюси. Той е бил почетен член на масонската ложа „Великият изток на Франция“ – сама разбираш какви трябва да са били убежденията на такъв човек.

Не мога да кажа, че харесвам всичките му произведения, но сред тях има доста добри неща, които преди години дори съм изпълнявал. Разбира се, той е експресионист с твърде сетивно възприятие, но независимо от това Дебюси има произведения, които са приятни и за слушане, и за свирене. Бог му е дарил този талант, но не за да служи на силите на злото. И въпреки че той е направил своя личен избор, Божият дар в него е останал.

Или друг пример – Чай-

ковски. Животът му далеч не е пример за нравственост, но не може да се отнесе, че е написал прекрасни произведения. Музиката не попива в себе си духовната и нравствена мръсотия така, както това става например в стиховете. У някои несъмнено талантиви поети, като Марина Цветаева, Маяковски, Брюсов, Балмонт, се срещат стихотворения, буквално кипящи от порочни страсти, а понякога – с явно богоухуден характер. Фьодор Сологуб (Тетерников) открито е прославял в стиховете си дявола. Сергей Есенин, често падащ в блуд и пиянство, наред с гениалните си рими е писал и откровено демонични стихотворения. Божественният му дар като че ли се е борил с бесовското насилие над него и тази двойственост в поезията на Есенин е очевидна. Тези и някои други поети са дали своя принос в моралното разложение на руските младежи от началото на 20 век. Ето какво е въздействието на словото!

Затова отново заострям вниманието ти върху това, че популярните песни често съдържат духовно и нравствено вредни стихове, които като с маскировъчна мрежа се крият зад приятната музика. Дяволът я използва (а авторът на песни дори и не подозира), за да сервира тази гадост пред хората, но прикрита с ефектна опаковка. По същия начин – горчивото хапче се покрива със сладка, гладка обвивка – слагаш го на езика и гълташ. А там, отвътре – невероятна горчивина. Но когато разбереш, вече е късно – отровата е в стомаха. Ето така действа музиката в песните – като сладка обвивка.

Игумен N (Ефрем Виноградов)

Превод: Десислава ШАРКОВА

За да сванем нещо, трябва да се приложим към него и да заемем правилната позиция за гледане: всичко зависи от това и всички заблуди на човека произтичат от това, че гледната точка е лъжлива.

Ние сме свикнали да се доверяваме на своето впечатление, а впечатлението си придобиваме, плъзгайки се по повърхността на проблема – нещо, което ние умеем да вършим с ловкост и бързина. Приемайки външното впечатление за достатъчно, ние бързаме да го разкрием пред всички, водени от свойственото ни нетърпение; като открием впечатлението си, съединяваме с него своето самолюбие. След това леността в съвкупност със самолюбието ни пречи по-детайлно да се вгледаме в същността на нещата и да проверим гледището си. И така, след предаването на впечатленията между възприемчиви натури започва да се формира, развива и расте една заблуда, обхващаща огромни маси, която често бива приемана като обществено мнение.

Това е вярно и за малките, и за големите неща. Цели мирогледни системи са господствали в продължение на много векове, изграждайки едно неоспоримо убеждение, докато най-накрая не се е установявало, че те са лъжливи, защото изхождат от невярно гледище. Такава е била Птоломеевата астрономична система. Хората от векове упорито са възприемали Вселената отстраня, изкривено, защото те утвърждали Земята като централна гледна точка. Тя им изглеждала така безусловно неотбятна, че друг център не могли и да си представят. Системата е била пълна с неразбории и противоречия и, за да бъдат те по някакъв начин съгласувани, са били изобретявани от науката цикли, епички и други подобни. Така минали векове, докато не се явил Коперник, който извадил фалшивия център от тази система. Всичко станало ясно след като било открито, че вселената не се върти около Земята, че Земята изобщо няма господстващо значение, че тя не е нищо друго, освен една от множеството планети и зависи

Болезните на нашето време

от сили, безкрайно превишаващи я по мощ и значение.

Птоломеевата система отдавна е изживяла времето си, но как да приемем, че в наши дни господството ѝ се възстановява в друг кръг от идеи и понятия? Нима най-новата ни философия отново не се вилита в подобна бъркотия поради онази груба грешка, че тя приема човека за център на вселената и кара целия живот да се върти около него, както по подобен начин в онези времена науката е карала Слънцето да се върти около Земята? Вижда се, на този свят няма нищо ново. Тази вектория ни се поднася като последна дума на науката, като новост, в която едно след друго вървят противоречията, отричанията от предишните положения, нови категорично изказвани положения, опровержения срещу тях, изразявани със също такава авторитетност, поразителни открития, за което хората скоро разбират, че е по-добре изобщо да не ги споменаваме. Всичко това се нарича прогрес, движение на науката напред. Но, да си кажем правичката, нима това не са същите онези цикли и епички на Птоломеевата система? И кога ще се яви нов Коперник, който да смене това омагьосване и да покаже найяв, че центърът не е в човека, а извън него и е безкрайно по-високо от човека, и от Земята, и от цялата Вселена?

И нима не виждаме същото нещо, например, в историята на всички секти, като се започне от гностиците или арианите и се завърши с толстоистите и nihilistите? Цялата причина се корени в това, че човекът, следвайки едно свое впечатление, застава на лъжлива гледна точка; в своя „аз“ той утвърждава тази точка и му се струва, че цялата вселена се върти около него – и той търси правдата във всичко и навсякъде, срещу всичко и всички негодува, всичко избличава, изключвайки себе си, който е със същите грехове и страсти... Каква странна, каква гибелна заблуда!

Константин ПОБЕДНОСЦЕВ (1827-1907)

Превод: Людмила ДИМИТРОВА

Абсолютната вяра

Лятото било сухо и селяните на малкото селце били притеснени за реколтата си. В един неделен ден, след църковната служба те се обърнали към своя свещеник за съвет:

– Отец, трябва нещо да направим, иначе ще загубим реколтата си!

– Всичко, което се изисква от вас, е да се молите с абсолютна вяра. Молитвата без вяра не е молитва. Тя трябва да излиза от сърцето! – отговорил свещеникът.

Цялата следваща седмица селяните се събирали по два пъти на ден и се молили Бог да им прати дъжд. В неделята те отново дошли при свещеника.

– Нищо не става, отец! Всеки ден се събирахме и заедно се моляме, а дъжд няма и няма.

– А вие действително ли се моляте с вяра? – попитал свещеникът.

Селяните започнали да го уверяват в това. Но свещеникът възразил:

– Без вяра се молите, знам – ето, никой от вас, идвайки при мен, не е взел със себе си чадър!

Превод: Десислава ШАРКОВА

ПРАВОСЛАВИЕТО ПО СВЕТА

ГРУЗИЯ – святата и непознатата

Продължение от бр. 8

Сутринта на третия ден (20.VII) не успяхме да тръгнем рано, както беше по план. Дали заради спокойствието, което предразполага да спиш сладко и безгрижно, дали заради закуската, подпомогнатата отново от грижовната ни хазийка?

Слънцето вече се беше издигнало, когато излязохме от Кутаиси и хванахме шосето за Тбилиси. Очевидно това беше най-главният път в Грузия, пресичащ я от запад на изток, но независимо от натовареността му, той не бе магистрала, а „първокласен“ с две платна. Ясно е, че при това положение не можехме да развиваме желаната скорост, но така пък можехме да поразгледаме местата, през които минаваме.

От време на време срещаме кафяви табели, най-често указващи положение на манастири. Дали о. Борис се поотегчи от еднообразието, или все пак искаше да видим повече места, но на около половината път преди столицата той предложи да отбием при поредния пътеуказател – към манастира Ктиси. Скоро достигнахме едно село (мисля със същото име) и малко напосоки следвах-

Базилката в Урбниси

ме шосето. В тази несигурност много ни зарадва фигурата на духовник в подрачник и елече, крачейки отстрани в нашето направление. Не беше трудно да предположим, че отива в манастира, който търсехме. Малко го изненадахме, когато джипът спря до него, но като видя, че в колата има свещеници и като разбра каква е целта ни, с радост прие да ни води.

Отец Басил (т.е. Васил), както бе името му, беше около 45-50 годишен с благообразно лице и кротък, светъл поглед. За наше щастие той беше йеромонахът, живеещ и служещ в малкото манастирче, което търсихме (и което все още се възстановяваше). Без него не би имало кой да ни отключи и църквата на обителта, посветена на св. Георги (веднага си спомних за тоста си предната вечер: „Св. Георги да ни води в Грузия!“).

Храмът не беше много голям и не блестеше с някаква особена украса – очевидно, повечето неща в него бяха новоизработени. Но сред тях си заслужава да отбележим царските двери и изкусно резбовани на дърво фигури на евангелистите, а също и кръстообразни дървени

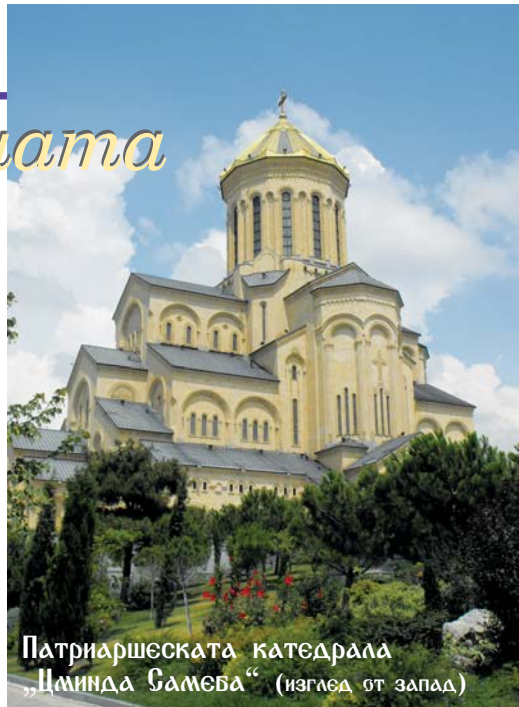
рипиди с красива резба. Върху св. Престол пък стоеше кована на метал ико-на с позлата – „Господ Иисус Христос“ на трон.

Кирил и Ралица изпяха тропара на св. Георги, който знаеха наизуст. Отецът домакин съжаляваше, че няма къде да ни покани за почерпка, но топлият му християнски прием беше по-сладък от трапеза.

Продължихме пътя си с най-сънчеви чувства. Впрочем и времето беше такова. По интернет бяхме намерили адреси и телефони на грузински турсервисни фирми и така – в движение, отецът шофьор се свърза с една от тях – за да наеме екскурзовод за Тбилиси, понеже се опасяваше, че иначе ще има да се лутаме, губейки много време и сили. Аз все пак мисля, че с материалите, събрани от Кирил, и навигацията на GPS-а щяхме да се ориентираме без проблеми, но заявлението, че отецът ще плати на гида, приключи темата.

Шосето се заизвива, покрай завоите често се появяваха сергии със сувенири – главно керамични – стомни, фиали за вино, квевери и др. Искаше ми се да се поспрем, но вече имахме уговорен час в столицата и не трябваше да се бавим. При това положение приятно ме изненада единодушното съгласие на всички да отбием при поредната кафява табела – към манастира „Урбниси“.

„Второкласният“ път се мушна в селото пред нас и залъкути между къщите, а табели тук нямаше никакви. Отец Борис подкара бавно, като всички се взираше в различни посоки през прозорците на колата. Този път жена ми зърна първа фасадата на величествен храм на неколкостотин метра пред нас. Впоследствие научихме, че това е най-голямата базилика в цяла Грузия. Строена през VI в. от преп. Тадеос Степанциндски, църквата беше осветена на св. Стефан (впрочем на груз. „цминда Степан“ = „Св. Стефан“). Беше оградена с дебели зидове от големи обли (подобни на речни) камъни. Впечатлението за внушителните размери, което създаваше отвън, беше още по-силно отвътре – независимо от широкообхватния обектив фотоапаратът ми така и не можа да обхване интериора в цялост. Стенописи нямаше (може да са били унищожени през комунизма), но слабата светлина, проникваща през неможното прозори, създаваше уютна атмосфера под високия свод; за нея допълнително

Патриаршеската катедрала „Цминда Самеба“ (изглед от запад)

допринасяше ясно осезаемият аромат на тамян – очевидно от тазсутрешната служба. Отнякъде изникна около 50-годишен отец със сдържан монашески вид и дълга брада, който след като се представихме, покани о. Борис и мен в св. олтар – да се поклоним на св. мощи.

Реликвите на тази обител бяха малка стара икона на св. архидякон Стефан с частица от мощите му, част от мощите на св. вмчк Георги (отново приемаме благословение от Победоносца!), и мощи на св. Неофит Урбниси – свещеномъченик от VIII в. Помолжихме отеца да изнесе „съкровищата“ в наоса, за да могат и спътниците ни миряни да се поклонят. Домакинът ни веднага се съгласи, разреши ни и да снимаме навсякъде. В средата на базиликата имаше голям резбован дървен трон, което показваше, че тя е и катедрала на Урбниския епископ. Искаше ми се да стоим по-дълго на това място, но часовникът неумолимо бързаше.

Подминахме гр. Гори, който между другото се хвали и с това, че е родно място на Сталин (имало дори музей на прочутия диктатор). Определено по-интересно би ми било да посетя намиращия се наблизо дърен скален град Улписцихе – една от забележителностите на Грузия, дежурно отбелязвана в пътеводителите.

С наблюдаването на обедното време всички започнахме да огладняваме, а край пътя – сякаш за да ни дразнят повече, както се казва – „на една ръка разстояние“. Отец Борис спря до едно от тях и купи един от тези „хлябове“. Когато обаче в колата го разпуквахме, се оказа, че това е някакво местно тествено изделие, меко като козунак и със стафиди. Мисля, че се наричаше „мазак“. Както и да е – за брени минути то изчезна, позалъгвайки глада ни и оставяйки съ-

жалението, че не сме взели още. Но скоро мислите ни се отклониха от яденето, понеже вече видяхме Мцхета – древната грузинска столица, която отстоеше само на петнайсетина километра от Тбилиси.

В настоящата столица бяхме някъде преди 13 ч. Още при влизането ни посрещна величествена статуя на св. цар Давид Строител на кон. Ориентирахме се с GPS-а и картите, които Кирил бе свалил от интернет. Грузинските шофьори караха устремно (сякаш за да не помръкне старата слава на джигитите) и на няколко пъти рефлексите на отеца шофьор бяха подлагани на изпитание. Не зная за другите, но аз много се радвах, че стигнахме дотук, казвах си: „Слава Тебе, Господи!“ и разглеждах града през стъклото на колата. По едно време влязо от нас се мярна високият позлатен купол на новата патриаршеска катедрала „Цминда Самеба“ („Света Троица“).

Тя беше първата ни цел, понеже от турсервисната фирма ни бяха казали там да изчакаме техния екскурзовод. Оказа се обаче, че срещата с него ще стане поне след час, така че до това време най-напред с Кирил се впуснахме да правим снимки. Храмът беше голям, горе-долу колкото нашия „Св. Александър Невски“, но по-висок, в традиционен грузински стил, съвсем леко „разчупен“ в покрива на купола. Около него имаше обширно парково пространство с градинки и пейки, заградено от стабилна ограда. Неголемите дървета подсказваха, че е оформ-

Патриаршеската катедрала „Цминда Самеба“ (интериор)

мено вероятно преди 10-ина години. Тази църква определено беше „духовното сърце“ и една от главните забележителности на Тбилиси. Ето защо около нея постоянно имаше народ – влизачи, излизачи, разождачи се по алените, местни, поклонници, туристи. Естествено бяхме заинтригувани да влезем и вътре. Но преди това се отзовахме на предложението на спътниците да обядваме. „На крак“, до колата, в сянката на една къща, хапнахме по малко хляб и сирене, пийнахме си по глътка „чача“. Предкусването на преживяването от поклоннието в храма отклоняваше вниманието ни от храната. Светинята притегляше погледите и мислите ни като магнит, а и нали бяхме пропътували хиляди километри тъкмо затова.

Следва
Иконом Павел ГЪРБОВ

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2013 г.

„Църковен вестник“

1 година	30,00 лв.
6 месеца	15,00 лв.
3 месеца	7,50 лв.
ед. цена	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: synpressbg@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова** като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSG

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.